

Juryrapport

KHMW Martinus van Marum Proefschriftprijs voor de Natuurwetenschappen en Techniek 2026 – Milieuwetenschappen

Dr. K.J. (Kasper) Meijer

Status Quo or Status Faux: the conservation status of the subtidal Dutch Wadden Sea

Rijksuniversiteit Groningen, oktober 2025

Er waren meerdere proefschriften genomineerd voor de KHMW Martinus van Marum Proefschriftprijs voor de Natuurwetenschappen en Techniek. De genomineerden bestudeerden verschillende maatschappelijk relevante onderwerpen met meestal uitzonderlijk originele wetenschappelijke benaderingen en produceerden grensverleggende uitkomsten en toepassingen.

De jury heeft alle proefschriften met veel interesse gelezen en was zonder twijfel onder de indruk van hun wetenschappelijke kwaliteit. Wat opviel was dat elk proefschrift niet louter het werk was van één individu, maar ingekaderd was in grotere, vaak internationale onderzoeksteams. Dit blijkt uit de vele wetenschappelijke artikelen met meerdere auteurs. Hierom heeft de jury de synthesehoofdstukken die de genomineerden zelf hebben geschreven zwaarder beoordeeld. Deze hoofdstukken moeten niet alleen het onderzoek samenvatten, maar ook een kritische wetenschappelijke reflectie geven op onzekerheden, toekomstig onderzoek en mogelijke toepassingen. De cv's, publicatielijsten en aanbevelingsbrieven zijn in mindere mate meegenomen in het juryoordeel, ook omdat die weinig onderscheidend waren.

De jury heeft na een intensieve beraadslaging besloten om de KHMW van Marum Proefschriftprijs toe te kennen aan dr. Kasper Meijer (Rijksuniversiteit Groningen) voor zijn proefschrift 'Status quo or status faux: the conservation status of the subtidal Dutch Wadden Sea'.

De jury oordeelde dat dr. Meijer ervan blijk geeft in zijn excellente en uitgebreide proefschrift dat hij de traditionele natuurbescherming in ons werelderfgoed, de Waddenzee, en het daarbij behorende onderzoek scherpzinnig en deskundig analyseert en op basis van die analyse nieuwe integrale en ruimtelijke ecologische benaderingen ontwikkelt. Hierbij komen de relaties en interacties tussen soorten, met name de bodemfauna, en ecosystemen, en de menselijke activiteiten, zoals visserij, beter tot hun recht en kunnen de ecosystemen dus duurzamer beschermd en beheerd gaan worden.

De centrale onderzoeksvraag was in hoeverre beheersmaatregelen aansluiten bij de ecologie van de soorten die in de Waddenzee voorkomen. Grootschalige veldstudies en langjarige monitoringsdata werden gecombineerd met experimenten en andere innovatieve analysemethoden. Het onderzoek richt zich, naast soorten, ook op de rollen die alle verschillende soorten hebben. Dit is een fundamenteel vernieuwende benadering in de

mariene ecologie die tot betere systemische inzichten leidt. Daarnaast ontwikkelde dr. Meijer een sterk verbeterd toetsingskader voor beheer en beleid dat tegelijkertijd breed toepasbaar is. Dit toepassingskader heeft zijn wortels in de bredere ecologische wetenschap.

Dr. Meijers onderzoek maakt duidelijk dat het huidige natuurbeheer van de Waddenzee nauwelijks effectief is. De visserij heeft grote gevolgen voor het kwetsbare en essentiële bodemleven. De huidige beschermingsmaatregelen focussen niet op gebieden met de grootste ecologische waarde en potentie. Dit onderzoek is daarom een zeer relevante bijdrage aan de toekomstige bescherming en het nieuwe adaptieve beheer van de Waddenzee.

Het proefschrift van dr. Meijer is wetenschappelijk grensverleggend. Zijn onderzoek is al gepubliceerd in zes artikelen in internationale toptijdschriften en heeft ook geleid tot vele andere publicaties, een publiek beschikbaar databestand en presentaties en interviews in verschillende gremia en media.

Dr. Meijers synthese van zijn onderzoek laat heel duidelijk zien dat hij door dit buitengewone onderzoek een zeer volwassen onderzoeker is geworden. Zijn reflecties op de gekozen en ontwikkelde benaderingen en resultaten zijn helder en geven duidelijk de mogelijke onzekerheden en valkuilen aan. Zijn adviezen voor beter beheer en gebruik zijn goed empirisch en wetenschappelijk onderbouwd en helder verwoord. Hopelijk accepteren de verschillende belanghebbenden ze hierdoor ook. Het zal de biodiversiteit van de Waddenzee zeker ten goede komen.

Dr. Meijer kan uitgroeien tot een zeer productieve en internationaal erkende wetenschapper. In zijn promotieonderzoek heeft hij al vele leiderschapseigenschappen getoond en verder ontwikkeld. Volgens zijn promotoren werkte hij onafhankelijk en bracht hij nationale en internationale onderzoekers bij elkaar. De jury leidt dit ook af uit zijn buitengewoon lange dankwoord, waaruit, tussen de regels door, blijkt dat hij studenten, collega's en anderen bij elkaar brengt en, als een spin in het web, iedereen waardeert en inspireert.

Kasper, je hebt een invloedrijke wetenschappelijke carrière in het vooruitzicht. Gefeliciteerd!

Prof. dr. H.B.J. (Rik) Leemans, emeritus-hoogleraar milieusysteemanalyse Wageningen Universiteit & Research

Prof. dr. dr.h.c. ir. M.C.M. (Mark) van Loosdrecht, hoogleraar milieubiotechnologie Technische Universiteit Delft

Prof. dr. ing. J.W. (Jan Willem) Erisman, hoogleraar milieu en duurzaamheid Universiteit Leiden, voorzitter Wetenschappelijke Klimaatraad

De jury vergaderde op 26 maart 2026 online onder leiding van KHMW maatschappelijk lid drs. M. (Marjan) Scharloo. Tevens was ter vergadering aanwezig prof. dr. A.P. (Ad) IJzerman, secretaris natuur- en medische wetenschappen KHMW.